

MORSKI
INSTYTUT
RYBACKI
PAŃSTWOWY
INSTYTUT
BADAWCZY

**Perspektywiczne kierunki działalności
naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej
Morskiego Instytutu Rybackiego –
Państwowego Instytutu Badawczego
na lata 2023-2026**

Gdynia, marzec 2023

Perspektywiczne kierunki działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej Morskiego Instytutu Rybackiego – Państwowego Instytutu Badawczego na lata 2023-2026

MIR-PIB prowadzi działalność realizując zadania statutowe, obejmujące prowadzenie badań naukowych i działalność ekspercką, a także edukacyjną na rzecz rybołówstwa, przetwórstwa i akwakultury oraz ochrony środowiska Morza Bałtyckiego. Uwzględniając nowe wyzwania stojące przed nauką i administracją rządową sformułowane m.in. w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030 oraz w Agendzie na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i w Europejskim Zielonym Ładzie, takie jak „Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska” oraz „Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom”, określa się następujące perspektywiczne kierunki działalności MIR-PIB:

1. Rybołówstwo i zrównoważone zarządzanie żywymi zasobami morza

Wraz z przystąpieniem Polski do UE, polskie rybołówstwo zostało objęte Wspólną Polityką Rybołówstwa. MIR-PIB będzie uczestniczył w tym procesie bezpośrednio poprzez:

gromadzenie i analizę połowowych i ekonomicznych danych dotyczących funkcjonowania krajowego rybołówstwa komercyjnego i rekreacyjnego w celu wsparcia doradztwa naukowego w zakresie zarządzania zasobami, w tym w ramach wspólnej polityki rybołówstwa UE

- i. doskonalenie modeli służących do prognozowania dynamiki stad ryb bałtyckich
- ii. udział w pracach ICES
- iii. realizację doradztwa dla administracji związanego z oceną stanu zasobów ważnych gospodarczo gatunków ryb, realizacją Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej, oceną efektywności rybołówstwa morskiego i przetwórstwa rybnego, a także innych zleceń zgodnie z bieżącymi potrzebami ministra właściwego ds. rybołówstwa.

Ponadto MIR-PIB będzie prowadził wielodyscyplinarne badania naukowe i prace rozwojowe służące:

- i. wdrażaniu ekosystemowego podejścia do zarządzania żywymi zasobami Morza Bałtyckiego
- ii. ograniczania negatywnego wpływu rybołówstwa na ekosystem
- iii. poznaniu wpływu zmian klimatu oraz czynników antropogenicznych na stan siedlisk, warunki dla rekrutacji oraz warunki pokarmowe dla ichtiofauny.

Jednym z głównych wyzwań stojących obecnie przed rybołówstwem jest dostosowanie modelu zarządzania do dynamicznie zachodzących zmian w środowisku. Proces ten musi gwarantować zarówno zrównoważone korzystanie z żywych zasobów w perspektywie długoterminowej, jak i uwzględniać społeczno-ekonomiczne aspekty związane z wykonywaniem rybołówstwa. Dlatego działalność MIR-PIB będzie ukierunkowana na dostarczanie naukowych podstaw do dostosowywania modelu zarządzania rybołówstwem do bieżących wyzwań, jak również na wspieranie dialogu społecznego.

2. Ochrona ekosystemów wodnych i bioróżnorodności

Ochrona ekosystemów wodnych i bioróżnorodności zajmuje istotne miejsce w wielu dokumentach strategicznych przyjętych na poziomie międzynarodowym i krajowym.

W sposób praktyczny działania w zakresie ochrony ekosystemów wodnych są na szczeblu UE realizowane m.in. poprzez implementację dwóch dyrektyw, których celem jest poprawa i docelowo osiągnięcie dobrego stanu środowiska. Są to Ramowa Dyrektywa ws. Strategii Morskiej (RDSM) oraz Ramowa Dyrektywa Wodna (RDW). RDSM odnosi się do zrównoważonego wykorzystania mórz wraz z zachowaniem ekosystemów morskich w stanie jak najmniej zmienionym. RDW dotyczy wód powierzchniowych i podziemnych i obejmuje wody śródlądowe oraz przejściowe i przybrzeżne.

Działania MIR-PIB w tym obszarze będą ukierunkowane w głównej mierze na realizację RDSM określającej 11 deskryptorów stanu oraz presji, służących do oceny stanu środowiska morskiego i będą obejmowały:

- i. gromadzenie danych w zakresie wskaźników oceny stanu ekologicznego ekosystemów morskich
- ii. prace badawcze mające na celu rozwój wskaźników i opracowywanie wartości referencyjnych do oceny stanu wód
- iii. wsparcie administracji państwowej poprzez zapewnienie obsługi merytorycznej oraz konsultacji dokumentacji technicznej i merytorycznej związanej z realizacją RDSM i RDW.

Aktywność MIR-PIB w odniesieniu do tego obszaru będzie się ponadto wyrażała poprzez prowadzenie we współpracy z środowiskiem rybackim wielodyscyplinarnych badań naukowych i prac rozwojowych oraz innych działań ukierunkowanych na:

- i. efektywność zarybień oraz doskonalenie metod badania efektywności tych zabiegów
- ii. selektywność narzędzi i technik połowowych oraz redukcję przyłowów zwierząt chronionych oraz przyłowu gatunków, na które połów nie jest ukierunkowany i ryb niewymiarowych
- iii. poprawę możliwości diagnozowania stanu środowiska morskiego poprzez opracowanie wysoko efektywnych technik analitycznych opartych o nowoczesne metodyki analityczne (m.in. metody genetyczne oparte o sekwencjonowanie nowej generacji, zastosowanie biowskaźników)
- iv. zastosowanie zaawansowanych metod statystycznych (bioinformatyka) i narzędzi IT do analizy danych rybackich i środowiskowych
- v. poszukiwania nowych wskaźników, które ostrzegałyby o możliwości wystąpienia nagłych zjawisk negatywnych w środowisku
- vi. edukację w zakresie ochrony środowiska morskiego i zrównoważonego korzystania z zasobów.

3. Błękitna Gospodarka oraz Gospodarka Obiegu Zamkniętego

Błękitna Gospodarka oraz Gospodarka Obiegu Zamkniętego wymagają tworzenia innowacyjnych procesów, ukierunkowanych na inteligentne rozwiązania pozwalające na osiągnięcie zasobooszczędności, neutralności klimatycznej i zrównoważonego rozwoju.

Aktywność MIR-PIB w odniesieniu do tego obszaru będzie wyrażana/wyrażona poprzez prowadzenie wielodyscyplinarnych badań naukowych i prac rozwojowych oraz innych działań ukierunkowanych na:

- i. poprawę wykorzystania potencjału mórz i oceanów przez przemysł przy jednoczesnej ochronie środowiska i adaptacji do zmian klimatu, w tym zbadanie możliwości rozwoju akwakultury morskiej w powiązaniu z działalnością farm wiatrowych na Bałtyku
- ii. umożliwienie rzetelnej oceny znaczenia i usług, jakie ekosystemy morskie dostarczają społeczeństwu
- iii. ocenę skutków planowanych dużych inwestycji na obszarach morskich
- iv. wzmocnienie współpracy z środowiskiem rybackim w zakresie promocji wykorzystania zasobów lokalnych oraz promocję gospodarki obiegu zamkniętego
- v. tworzenie nowych, atrakcyjnych produktów turystycznych dla obszarów nadmorskich.

4. Bezpieczeństwo żywnościowe

Osiągnięcie bezpieczeństwa żywnościowego wiąże się nie tylko z koniecznością zapewnienia odpowiedniej ilości pożywienia, ale także z dbałością o wysoką jego jakość w kontekście zdrowia konsumentów oraz osiągalność cenową. Żywność pochodzenia morskiego odgrywa ważną, pozytywną rolę w diecie człowieka ze względu na obecność unikalnych substancji, które są niezbędne do prawidłowego rozwoju i funkcjonowania organizmu ludzkiego, a produkowane są w znaczących ilościach tylko przez ekosystemy wodne. W tym kontekście do bezpieczeństwa żywnościowego odnosi się cała działalność Instytutu mająca na celu zapewnienie zrównoważonego korzystania z żywych zasobów mórz. Ponadto aktywność MIR-PIB w odniesieniu do tego obszaru będzie wyrażała się poprzez prowadzenie wielodyscyplinarnych badań naukowych i prac rozwojowych oraz innych działań ukierunkowanych na:

- i. doskonalenie technologii i poszukiwania nowych surowców dla przemysłu
- ii. wsparcie lokalnych producentów poprzez badania rynku i pomoc w budowaniu krótkich łańcuchów dostaw
- iii. zapewnienie wysokiej jakości i bezpieczeństwa produktów rybnych.

Ponadto MIR-PIB będzie wspierał działalność przetwórców ryb poprzez prowadzenie szkoleń i świadczenie usług.

DYREKTOR

dr Piotr Margoński

Zastępca Dyrektora ds. Naukowych

dr hab. inż. Joanna Szlinder-Richert